

ΑΠΟΡΡΗΤΟ & ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

ΓΙΑ τους ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

- **Η επαγγελματική δεοντολογία** είναι ένα σύνολο κανόνων και αρχών που διέπουν τη συμπεριφορά ενός επαγγελματία, εξασφαλίζοντας την ακεραιότητα, την αντικειμενικότητα και την επαγγελματική επάρκεια. Περιλαμβάνει την τήρηση ηθικών προτύπων που καθοδηγούν την επαγγελματική δράση.
- **Η επαγγελματική δεοντολογία** είναι κεντρική σε πολλά επαγγέλματα, ειδικά σε αυτά που περιλαμβάνουν την **παροχή υπηρεσιών σε ανθρώπους**.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Η άσκηση της επιστήμης της Κοινωνικής Εργασίας διέπεται από έναν **Κώδικα Δεοντολογίας** που περιλαμβάνει τομείς όπως η Συμπεριφορά των Κ.Λ. κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, η Δεοντολογική Ευθύνη έναντι των εξυπηρετούμενων τους, η Δεοντολογική Συμπεριφορά τους προς τους Συναδέλφους τους, τις Οργανώσεις και Υπηρεσίες που εργάζονται, η Δεοντολογική Ευθύνη τους έναντι του Επαγγέλματος της Κοινωνικής Εργασίας
- Ο Κοινωνικός Λειτουργός σε όλα τα πεδία δουλειάς του, άρα **και στην εκπαίδευση** καλείται πολύ συχνά να κάνει αναγνώριση, ανάλυση και επίλυση ηθικών επαγγελματικών προβλημάτων και διλλημάτων, αλλά και να λαμβάνει ηθικά και δεοντολογικά ορθές αποφάσεις

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

◦ Κώδικα Δεοντολογίας Κοινωνικών Λειτουργών (πηγή: ΣΚΛΕ)

1) Ο Κοινωνικός Λειτουργός υποχρεούται να **σέβεται** την **ιδιωτική ζωή** των εξυπηρετούμενων του και τον **εμπιστευτικό χαρακτήρα όλων των πληροφοριών** που περιέχονται σε γνώση του στα πλαίσια άσκησης του επαγγέλματος του.

2) Ο Κ.Λ. συζητά με άλλους εμπιστευτικά ζητήματα που του αποκαλύπτουν οι εξυπηρετούμενοι του, χωρίς την συγκατάθεσή τους, μόνον όταν αυτό **επιβάλλεται από επιτακτικούς επαγγελματικούς λόγους**.

3) Ο Κ.Λ. **οφείλει να ενημερώνει** εμπεριστατωμένα τους εξυπηρετούμενους του **για τα όρια της επαγγελματικής του εχεμύθειας** σε δεδομένη κατάσταση, τους σκοπούς γνώσης των συγκεκριμένων πληροφοριών και τον τρόπο αξιοποίησής τους.

Παγκόσμια Δήλωση Ηθικών Αρχών Κοινωνικής Εργασίας (Global Social Work Statement of Ethical Principles, IFSW, 2018)

1) Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί **σέβονται** και **εργάζονται** σύμφωνα με τα **δικαιώματα** των ατόμων στην **εμπιστευτικότητα** και την **ιδιωτικότητα**, εκτός εάν υπάρχει κίνδυνος βλάβης του εαυτού τους ή των άλλων ή άλλοι νομοθετικοί περιορισμοί.

2) Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί **ενημερώνουν τα άτομα με τα οποία συνεργάζονται** σχετικά με τους εν λόγω **περιορισμούς** στην εμπιστευτικότητα και την ιδιωτικότητα.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Στην Ελλάδα, η προστασία των προσωπικών δεδομένων καθορίζεται από τον **Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων** (ΓΚΠΔ) Ή GDPR (General Data Protection Regulation)
- Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ) είναι ο κανονισμός της ΕΕ που τέθηκε σε ισχύ στις 25 Μαΐου 2018 και θεσπίζει αυστηρούς κανόνες για την προστασία της ιδιωτικότητας και της ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Υπεύθυνη για την διασφάλιση της τήρησης του είναι η ανεξάρτητη αρχή , **Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ)** που εποπτεύει την εφαρμογή του GDPR αλλά και την εθνική νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Σε περιπτώσεις παραβίασης, οι πολίτες έχουν δικαίωμα υποβολής καταγγελίας.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Το απόρρητο στην εκπαίδευση αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονέων. Η διαχείριση αυτών των δεδομένων διέπεται από τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (General Data Protection Regulation, GDPR) της ΕΕ και την εθνική νομοθεσία, με σκοπό τη διασφάλιση της ιδιωτικότητας, της ασφάλειας και της εμπιστοσύνης.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- **Συλλογή δεδομένων:** Τα σχολεία συλλέγουν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα (όνομα, ημερομηνία γέννησης, υγεία, ακαδημαϊκή πορεία) μόνο όταν είναι απαραίτητα για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Αυτό πρέπει να γίνεται με διαφάνεια και ενημέρωση των ενδιαφερομένων.
- **Προστασία μαθητών:** Τα προσωπικά στοιχεία των μαθητών, όπως οι βαθμοί, οι απουσίες ή οι αξιολογήσεις, αντιμετωπίζονται με εμπιστευτικότητα. Η αποκάλυψή τους επιτρέπεται μόνο σε εξουσιοδοτημένα άτομα, όπως γονείς (με τους περιορισμούς που θέτει ο νόμος), άλλοι εκπαιδευτικοί ή η διοίκηση.
- **Ασφάλεια δεδομένων:** Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι υπεύθυνα για την υιοθέτηση ισχυρών μέτρων ασφαλείας, τόσο τεχνικών (κρυπτογράφηση, έλεγχος πρόσβασης) όσο και οργανωτικών, για να αποτρέπουν τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, χρήση ή διαρροή δεδομένων.
- **Επεξεργασία δεδομένων εξ αποστάσεως:** Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ειδικά κατά τη διάρκεια πανδημιών, δημιούργησε νέες προκλήσεις για το απόρρητο. Απαιτείται προσεκτική χρήση των πλατφορμών και εφαρμογών, καθώς και ενημέρωση για τη χρήση των προσωπικών δεδομένων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ II

- **Ρόλος εκπαιδευτικών:** Οι εκπαιδευτικοί κατέχουν κεντρικό ρόλο στην προστασία των προσωπικών πληροφοριών των μαθητών. Πρέπει να είναι ενήμεροι για τις πολιτικές του σχολείου, να χρησιμοποιούν ισχυρούς κωδικούς πρόσβασης και να μοιράζονται πληροφορίες μόνο με άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί.
- **Δικαιώματα γονέων και μαθητών:** Οι γονείς και οι ενήλικοι μαθητές έχουν το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που τους αφορούν, να ζητήσουν τη διόρθωση ανακριβών πληροφοριών και σε ορισμένες περιπτώσεις, τη διαγραφή τους.
- **Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση:** Είναι σημαντικό να γίνεται ενημέρωση και εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων (εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων) σχετικά με τη σημασία της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και τους κινδύνους που ελλοχεύουν.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) Αριθμ. 27922/Γ6 (ΦΕΚ 449 -Τ.Β./ 3 Απριλίου 2007)
Καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων στα ΣΜΕΑΕ αναφέρεται ότι ...
 - Οι εκπαιδευτικοί ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης «Μεριμνούν για την τακτική ενημέρωση του ατομικού φακέλου του κάθε μαθητή, ο οποίος φυλάσσεται σε **ασφαλή χώρο** με ευθύνη του Διευθυντή του σχολείου»
 - Στα γενικά καθήκοντα όλων των Εκπαιδευτικών που ανήκουν στο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ) αναφέρεται ότι «Ενημερώνουν συστηματικά τον ατομικό φάκελο του κάθε μαθητή και σε προγραμματισμένες συνεργασίες **ανταλλάσσουν απόψεις** με το λοιπό εκπαιδευτικό και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου, **τηρώντας πάντοτε τις σχετικές με το επαγγελματικό απόρρητο διατάξεις**, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 16 του ν.1143/1981»

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ V

5. ΥΑ Αριθμ. 142628/ΓΔ4 στο ΦΕΚ 3032/ΤΒ' /4 Σεπτεμβρίου 2017 « Καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης» αναφέρεται ότι:

- «Τα μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού που ανήκουν στους κλάδους ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών...ενημερώνουν συστηματικά τους ατομικούς φακέλους των μαθητών, οι οποίοι φυλάσσονται σε ασφαλή χώρο με ευθύνη του διευθυντή του σχολείου. Υποχρέωση όλων των συμμετεχόντων σε αυτές τις συναντήσεις είναι η τήρηση των σχετικών διατάξεων για το επαγγελματικό απόρρητο» (άρθρο 1, Γενικά Καθήκοντα)

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ II

2. Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) Αριθμ. 211076/ΓΔ4 του ΦΕΚ 5614/Τ.Β./ 2018 για τον **Ενιαίο Κανονισμός λειτουργίας των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.)** αναφέρεται ότι :

- «Το περιεχόμενο των φακέλων των μαθητών....., είναι απόρρητο και πρόσβαση σε αυτό έχουν οι εκπαιδευτικοί και το Ε.Ε.Π. του Κ.Ε.Σ.Υ., με την υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας»
- Άρθρο 11- Γενικές Αρχές Δεοντολογίας του Προσωπικού των Κ.Ε.Σ.Υ «Το εκπαιδευτικό και Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό των Κ.Ε.Σ.Υ...Έχει την ευθύνη για την διασφάλιση του απορρήτου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των μαθητών/ τριών και των μελών των οικογενειών τους, καθώς και για τη διαφύλαξη του επαγγελματικού απορρήτου στις συνεργασίες τους με το Εκπαιδευτικό Προσωπικό των σχολικών μονάδων»
- σε άλλο σημείο αναφέρεται στο ίδιο πεδίο «Το εκπαιδευτικό και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό εκπληρώνει τα καθήκοντά του σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τους κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας της κάθε ειδικότητας»

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ III

3. ΥΑ Αριθμ. 134960 /Δ3 ΦΕΚ 5009 /Τ.Β' /27 Οκτωβρίου 2021, που αφορά στον Κανονισμό λειτουργίας των Σ.Δ.Ε.Υ. και Ε.Δ.Υ. αναφέρεται ότι όλα τα μέλη της ΕΔΥ:

- «Ενημερώνουν συστηματικά τον ατομικό φάκελο του κάθε μαθητή και σε προγραμματισμένες συνεργασίες ανταλλάσσουν απόψεις με το λοιπό εκπαιδευτικό και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου, τηρώντας πάντοτε τις κείμενες με το επαγγελματικό απόρρητο διατάξεις, όπως κάθε φορά ισχύουν»
- «Φροντίζουν ώστε ο σκοπός, οι στόχοι, η μεθοδολογία, οι ρόλοι και οι διαδικασίες να διέπονται από τους βασικούς κανόνες ηθικής και δεοντολογίας και να είναι εναρμονισμένοι με το θεσμικό και νομικό πλαίσιο, τις διεθνείς συμβάσεις και των προτεραιοτήτων τους καθώς και να διασφαλίζεται η προστασία των προσωπικών δεδομένων των μαθητών και των οικογενειών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ IV

4. ΦΕΚ 5262/Τ.Β'/30 Αυγούστου 2023 που αφορά στα «Ειδικότερα καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών στο πλαίσιο της πράξης «Ενίσχυση και ενδυνάμωση της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης και ανθεκτικότητας των μαθητών μέσω του θεσμού ψυχολόγου και του κοινωνικού λειτουργού, σχολικά έτη 2023-2026» αναφέρεται σχετικά :

- Τα μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού... «Φροντίζουν ώστε ο σκοπός, οι στόχοι, η μεθοδολογία, οι ρόλοι και οι διαδικασίες να διέπονται από τους βασικούς **κανόνες ηθικής και δεοντολογίας** και να είναι εναρμονισμένοι με το θεσμικό και νομικό πλαίσιο, την ευρωπαϊκή πολιτική και τις προτεραιότητές της, καθώς και τη **διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων** των μαθητών και των οικογενειών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας»

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η δεοντολογία του επαγγέλματος του Κοινωνικού Λειτουργού προασπίζει το δικαίωμα των ανθρώπων στη διαφύλαξη των προσωπικών τους δεδομένων.
- Ο κάθε Κ.Λ. έχει ηθική και δεοντολογική υποχρέωση στη διαφύλαξη του απορρήτου
- Η ελληνική νομοθεσία στο γενικότερο πλαίσιο της, αλλά και σε ότι αφορά στην εκπαίδευση, συγχρονιζόμενη με την ευρωπαϊκή, προβλέπει αρχές και πρακτικές για τη διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων
- Ο καθένας από εμάς στην εφαρμογή των υπηρεσιών που προσφέρει να υποστηρίζει και να εφαρμόζει όσα προβλέπονται με γνώμονα την **επαγγελματική ηθική** καθώς και να αγωνίζεται
 - A.** για τη βελτίωση των νομοθετικών προβλέψεων όπου χρειάζεται
 - B.** για την ορθή και απρόσκοπτη εφαρμογή τους

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- The International Journal of Social Work Values and Ethics
- Banks, S. (2015). Ηθική και αξίες στην κοινωνική εργασία. Αθήνα: Gutenberg.
- ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΣΚΛΕ
- Παπούλη, Ε. (2014). Επαγγελματικές Αξίες και Κοινωνική Εργασία: Ιστορική Αναδρομή και Διαχρονική Εξέλιξη. Κοινωνική Εργασία, Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών, 113, 1-21.
- Papouli, E. (2016). Teaching and Learning for Ethical Practice in Social Work Education. In I. Taylor, M. Bogo, M. Lefevre, and B. Teater (Eds) Routledge International Handbook of Social Work Education (pp. 157-170). Abingdon: Routledge.
- Papouli, E. (2016). Development of social work values and ethics in a Greek Field Placement. Ethics and Social Welfare, 10(4). pp. 378-389. DOI: 10.1080/17496535.2016.1225688

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

ΑΘΗΝΑ ΚΩΛΕΤΤΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ MSc

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

ΠΕΙΡΑΙΑ & Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ